

Скрипник В. О.,
здобувач вищої освіти,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця

ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ЗЕЛЕНОГО ТА СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ

В останні роки чітко простежується тенденція до посилення заходів з охорони навколишнього середовища. Європа в цілому характеризується порівняно високими стандартами рівня життя людей. Ці фактори пояснюють підвищену увагу до питань охорони навколишнього середовища на континенті. На державному рівні постійно обговорюються і приймаються рішення з питань очищення води та повітря, переробки відходів, захисту рослинного і тваринного світу та ін. Цьому сприяє високий рівень уваги до цих проблем з боку засобів масової інформації. У більшості випадків розгляд питань охорони навколишнього середовища об'єднується з питаннями розвитку туризму, що сприяє залученню на особливу увагу урядів європейських країн до питань сталого розвитку туризму. Безсумнівно, підвищена увага до даних питань створює умови для появи нових туристичних продуктів, як на рівні індивідуального туризму, пов'язаного з екологічними інтересами, як з боку охорони навколишнього середовища, так і з боку туристів. Так, одним з видів, що виник, ґрунтуючись на концепцію сталого розвитку туризму, є зелений та сільський туризм. Поряд з цим, загальні світові тенденції сучасності свідчать про зміни політекономічної парадигми на користь сільського господарства та розвитку села.

Демократизація та підвищення участі населення у розробці політики у багатьох провідних країнах світу розширили можливості бідних верств сільського населення впливати на реалізацію цілей розвитку - скорочення масштабів бідності, підвищення рівня життя в сільських районах та тощо [1].

Тому саме зелений та сільський туризм сприятиме збалансованому в екологічному, соціальному та економічному відношенні сталому розвитку сільських місцевостей.

Як один з шляхів диверсифікації доходів сільського населення, зелений та сільський туризм зародився в Європі. На початку XVIII ст. у Франції та Швейцарії на гірських територіях з'явилися перші гостьові будиночки для обслуговування експедицій.

А вже наприкінці XX ст. зелений сільський туризм набув інтенсивного розвитку в глобальному масштабі, що зумовлене втратою сільським господарством та іншими типовими для тієї чи іншої місцевості видами економічної діяльності своїх позицій. За таких обставин зелений та сільський туризм перетворюється на одну із форм альтернативного розвитку з метою запобігання деградації господарських систем. В Україні організований відпочинок на селі був популярним серед членів молодіжних організацій,

української інтелігенції ще наприкінці XIX - на початку XX ст. Саме тоді літній відпочинок на селі був відомий під назвою «літнисько». Починаючи з 60-х років XX ст. у традиційно популярній місцевості літниського відпочинку почали з'являтися туристично-оздоровчі комплекси, такі як: Моршин, Трускавець, Свалява. В пікові сезони відбувалася нестача місць закладах офіційної інфраструктури рекреаційних зон.

Наприкінці XX ст. популяризацією відпочинку на селі стала Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні (заснована в 1996 р., з 2003 р. член Eurogites). Ваговим результатом її діяльності є створення вітчизняного бренду «сільський зелений туризм», який відомий на міжнародному туристичному ринку [1].

Крім того, зелений та сільський туризм, як сфера послуг в сільській місцевості, істотно змінює систему економічних відносин не тільки між жителями села, але також і між ними і туристами. Таким чином, зелений та сільський туризм – нова сфера діяльності та досліджень, де простежується взаємодія напрямків як економічного, так і неекономічного характеру. Зелений та сільський туризм є підвидом сталого туризму і видом туризму, частково пересічного з екотуризмом. У практиці розвитку туристичної галузі в багатьох країнах екотуризм і агротуризм – взаємодоповнюючі і взаємозалежні поняття. Більш того, в сучасній міжнародній практиці ряд схожих та м'яких за впливом на навколишнє середовище і місцеву спільноту і близьких по цілях видів туризму (включаючи сільський, фермерський, спортивний, кулінарний, пригодницький, екстремальний і ін.) нерідко поєднується в єдину сферу екоагротуризму. Про це свідчить європейський досвід: є приклади організацій, які включили цей термін до своєї назви (European Centre for Eco Agro Tourism - ECEAT) [2].

Сільський туризм передбачає не тільки розміщення в сільській місцевості, але й може поєднуватися і з іншими видами рекреаційної активності. Зелений та сільський туризм знаходиться між класичним сільським туризмом та туризмом в сільській місцевості, при цьому дані види туризму залежать також та поєднують в собі принципи екологічності та можуть включати до свого складу інші види туристичної діяльності, та як: спортивний, агротуризм, лікувальний, пляжний, гастрономічний, екстремальний, природний тощо [2].

Список використаних джерел:

1 В Україні створили карту локацій зеленого туризму. Агробізнес сьогодні. 2022. URL: <http://agro-business.com.ua/agrobusiness/item/25726-v-ukraini-stvoryly-kartu-lokatsii-zelenoho-turyzmu.html>

2. Ставська Ю.В. Агротуристичні комплекси в контексті зеленого європейського курсу: вектори розвитку та перспективи. *Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2022. № 1. С. 94 -106.

Науковий керівник - **Ставська Ю. В.**, канд. екон. наук, доцент,
завідувач кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності,
готельно-ресторанної справи та туризму,
Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця